

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia lipca 2009 r.

Tekst ujednolicony

**Pan
Wojciech SZYGENDOWSKI
Łódzki Wojewódzki
Konserwator Zabytków**

w Łodzi

LLO-410-14-07/2009
P/09/170

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi przeprowadziła kontrolę w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Łodzi (zwanym dalej „WUOZ”), w zakresie sprawowanego nadzoru nad 9 wybranymi obiektami zabytkowymi z terenu województwa łódzkiego² w latach 2004-2008.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 27 maja 2009 r. - Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Konserwatorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia sprawowanie nadzoru przez Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (zwanego dalej „ŁWKZ”) nad wskazanymi wyżej obiektami w zakresie ich ochrony i opieki nad nimi, w okresie objętym kontrolą.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Zespoły dworsko – parkowe w: Młogoszynie, Bronowie, Kobierzycku, Bełdowie, Dubidzach, Słupi, Moszczenicy, Głupicach i Bukowiu

1. W wyniku kontroli stwierdzono, że pomimo prowadzenia w WUOZ – stosownie do dyspozycji art. 8 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (zwanej dalej „uooz”)³ - rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego, działania weryfikacyjne i porządkujące dane rejestrowe, podjęte przez WUOZ, objęły zaledwie 79 obiektów. Stanowiło to 3,5% z ogólnej liczby 2268 zabytków ujętych w rejestrach byłych województw: skierniewickiego, sieradzkiego, piotrkowskiego i Miasta Łodzi, przy czym zaktualizowane wpisy w rejestrze nie dotyczyły żadnego z zabytków skontrolowanych przez NIK.

Stwierdzono nadto nieaktualne dane w 3 kartach ewidencyjnych, których obowiązek prowadzenia wynika z uregulowań zawartych w art. 21 i 22 uooz w zw. z § 8 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych i wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem⁴. Dotyczyły one np. wskazania w karcie ewidencyjnej zespołu w Głupicach, że właścicielem jest Urząd Rejonowy w Bełchatowie, a użytkownikiem Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Głupicach, podczas gdy – zgodnie z dokumentacją prawną nieruchomości – właścicielem obiektu jest od 2002 r. osoba fizyczna. Podobnie błędne zapisy dotyczyły obiektów w Kobierzycu i Dubidzach, gdzie nieprawidłowo wskazano właścicieli bądź użytkowników tych zabytków.

2. Na negatywną ocenę ogólną w zakresie nadzoru sprawowanego przez ŁWKZ nad omawianymi zabytkami wpłynęła również, stwierdzona w toku kontroli, opieszałość w realizacji obowiązku skierowania wniosku o wpisanie zabytku do księgi wieczystej, po wydaniu decyzji o wpisie danego obiektu do rejestru zabytków, o czym stanowi art. 9 ust. 4 uooz, a uprzednio w art. 15 ustawy z dnia 5 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz. U. z 1962 r. Nr 10, poz. 48 ze zm.). Ustalono, że w 6 z badanych spraw wnioski o wpisanie zabytku do księgi wieczystej złożone zostały m.in. po upływie 6 lat (Dubidze) do ponad 24 lat (Głupice) od daty wydania decyzji o wpisie do rejestru. W przypadku parku pałacowego w Bełdowie, ŁWKZ, nie złożył przedmiotowego wniosku do czasu kontroli NIK, mimo iż od wydania decyzji o wpisie do rejestru upłynęły ponad 22 lata.

W ocenie NIK, wprowadzie powołany art. 9 ust. 4 uooz nie wyznacza terminu w jakim należy złożyć wniosek o wpis zabytku do księgi wieczystej, z pewnością jednak nie mogą to być terminy liczone w latach.

³ Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 124, poz. 1305

3. W okresie objętym kontrolą WUOZ przeprowadził w ramach nadzoru konserwatorskiego 486 kontroli obiektów, wśród których był jeden obiekt (dwór w Bukowiu) objęty niniejszą kontrolą NIK. Stwierdzono, że w stosunku do 4 obiektów: dworu w Młogoszynie, parku w Bronowie oraz zespołu dworsko – parkowego w Moszczenicy i dworu w Głupicach przeprowadzono tylko kontrole doraźne. Ustalono, że w stosunku do 2 z wymienionych obiektów WUOZ nie egzekwował wykonania zaleceń konserwatorskich. Nie zostały zrealizowane wydane w dniu 25 stycznia 2008 r. Starostwu Powiatowemu w Bełchatowie zalecenia dotyczące remontu dworu w Słupi, ponieważ – jak wyjaśnił kierownik Delegatury WUOZ w Piotrkowie Trybunalskim – Starostwo przez okres 14 miesięcy nie wystąpiło o wydanie stosownego pozwolenia.

Negatywnie należy ocenić również brak działań dotyczących zaleceń konserwatorskich (z wyznaczonym terminem przystąpienia do remontu kapitałnego dworu w Młogoszynie do dnia 31 października 2008 r.), wydanych po lustracji przeprowadzonej przez WUOZ we wrześniu 2007 r. W ocenie NIK, niepodjęcie niezbędnych czynności konserwatorskich wpłynęło na pogorszenie się i tak już złego stanu technicznego budynku. W trakcie kolejnej lustracji WUOZ stwierdzono bowiem zawilgocenia ścian i piwnic budynku, nieszczelne kominy, przecieki pokrycia dachowego oraz wypaczoną stolarkę drzwiową i okienną.

Podkreślić należy, że zaniechanie wykonania zaleceń pokontrolnych, w myśl postanowienia art. 119 uooz, stanowi wykroczenie zagrożone karą grzywny.

Kierownik Delegatury WUOZ w Skierniewicach wyjaśnił, iż postępowania takiego nie wszczęto z powodu braku środków finansowych w budżecie gminy na opracowanie dokumentacji, a następnie na podjęcie remontu dworu i prac pielęgnacyjnych w parku.

4. Oględziny 9 zabytków przeprowadzone przez NIK wykazały ponadto, że ŁWKZ nie korzystał z możliwości wydania decyzji nakazujących przeprowadzenie prac konserwatorskich lub robót budowlanych, przewidzianych postanowieniami art. 49 ust. 1 uooz. W ocenie NIK, decyzje te miały swoje uzasadnienie m.in. w odniesieniu do dworu w Moszczenicy, który od pożaru w marcu 2006 r. jest w stanie ruiny oraz dla zespołu dworsko-parkowego w Głupicach z uwagi na niszczenie dworu i postępującą dewastację parku, co stwierdzono w trakcie lustracji przeprowadzonej w lutym 2005 r.
5. ŁWKZ prawidłowo rozliczył dotacje - w łącznej kwocie 331 tys. zł - otrzymane na cele określone w art. 77 uooz. W okresie objętym kontrolą, stosownie do postanowień art. 87 ust. 3 uooz, ŁWKZ pozytywnie zaopiniował 6 jednostkowych programów opieki nad zabytkami w tym dla województwa łódzkiego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- podjęcie skutecznych działań w celu zaktualizowania wojewódzkiego rejestru i ewidencji zabytków,
- złożenie wniosku o ujawnienie w księgach wieczystych faktu wpisania parku pałacowego w Bełdowie do rejestru zabytków,
- przeprowadzenie kontroli planowych zabytków kontrolowanych przez NIK oraz wdrożenie stosownego postępowania pokontrolnego,
- skuteczne egzekwowanie realizacji zaleceń pokontrolnych oraz korzystanie z uprawnień do wydawania decyzji nakazujących wykonanie niezbędnych prac konserwatorskich lub budowlanych jeżeli ich wykonanie jest niezbędne ze względu na zagrożenie zniszczeniem lub istotnym uszkodzeniem tego zabytku.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Konserwatora w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.